

DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-67-152>

УДК 330.322.021(477)

РОЛЬ ЦИФРОВІЗАЦІЇ У ЗМІЦНЕННІ ІНВЕСТИЦІЙНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ЄС ТА УКРАЇНИ

THE ROLE OF DIGITALIZATION IN STRENGTHENING THE INVESTMENT POTENTIAL OF THE EU AND UKRAINE

Донковцев Денис Олегович

аспірант кафедри міжнародних економічних відносин та логістики,
Навчально-науковий інститут
«Каразінський інститут міжнародних відносин та туристичного бізнесу»
Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна
ORCID: <https://orcid.org/0009-0006-4514-7593>

Donkovtsev Denys

V.N. Karazin Kharkiv National University

У статті досліджується вплив цифровізації на інвестиційний потенціал ЄС та України, зокрема як ключовий фактор підвищення економічної привабливості та розвитку. Автор розглядає роль цифрових технологій у створенні нових ринків, оптимізації бізнес-процесів та зниженні адміністративних бар'єрів, що сприяє залученню інвестицій. На основі аналізу успішних прикладів цифровізації в країнах ЄС, таких як Данія та Нідерланди, обґрунтовується необхідність удосконалення цифрової інфраструктури в Україні. Також визначено основні виклики на шляху до цифровізації української економіки, серед яких нерівномірний доступ до цифрових технологій та потреба у підтримці державних ініціатив. Висвітлені результати свідчать про значний потенціал цифрових трансформацій для підвищення інвестиційної привабливості України.

Ключові слова: цифровізація, інвестиційний потенціал, цифрові технології, Європейський Союз, інфраструктура.

The article provides a detailed examination of the impact of digitalization on the investment potential of the European Union and Ukraine, emphasizing its role as a key component in enhancing economic attractiveness and overall development. The author conduct an in-depth analysis of how digital technologies contribute to the creation of new markets, optimization of enterprise strategies, and reduction of administrative barriers, all of which collectively facilitate the attraction of both foreign and domestic investments. Drawing on the evaluation of successful digitalization examples in EU countries such as Denmark and the Netherlands – where digital technologies have become a driving force for economic growth – the authors justify the necessity of strengthening and modernizing Ukraine's digital infrastructure. The article meticulously identifies the primary challenges and obstacles hindering the digitalization of the Ukrainian economy, including uneven access to digital technologies among the population and businesses, and the imperative need for support and stimulation from government bodies. The findings of the study demonstrate that digital transformations possess significant potential for increasing Ukraine's investment attractiveness. The authors highlight that active implementation of digital technologies can not only create a favorable investment climate but also stimulate economic growth, enhance production and management efficiency, and promote Ukraine's integration into the European economic space and global digital markets. Furthermore, the article discusses strategies and recommendations for overcoming existing barriers to digitalization. Specific measures are proposed to improve access to digital technologies in remote and rural regions, develop e-government services to increase transparency and efficiency in public administration, and support innovative initiatives and startups. Special attention is given to the necessity of close collaboration between the public and private sectors, international organizations, and investors for the successful implementation of digital projects and programs. In conclusion, the author assert that digitalization is an integral and critically important part of modern economic development, playing a decisive role in enhancing Ukraine's investment potential. The article's recommendations are aimed at forming a comprehensive and holistic digital development strategy that will enable Ukraine to fully leverage the advantages of the digital economy, accelerate innovation processes, and strengthen its competitiveness in the international investment arena.

Keywords: digitalization, investment capacity, virtual technology, European Union, infrastructure.

Постановка проблеми. Сучасні світові тенденції свідчать про те, що відбувається діджиталізація економічної галузі, яка докорінно змінює суспільні відносини та структури. Її значення важко переоцінити, оскільки цифрові технології є мірилом вдосконалення процесів, підвищення продуктивності та залучення інвестицій. Для України цифровізація стає можливістю для внутрішнього розвитку, внутрішньої розбудови та інтеграції в європейський цифровий простір. Однак на шляху до цього існують певні перешкоди, серед яких – відсутність, нестача фінансування та законодавчі обмеження, які потребують вирішення.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Тема цифровізації та її впливу на інвестиційний клімат активно обговорюється як у світових, так і в українських дослідженнях. Більшість вчених підкреслюють, що цифрові технології створюють нові можливості для розвитку ринків, покращують управлінські процеси та сприяють підвищенню прозорості, що, у свою чергу, є вагомим фактором для залучення інвестицій.

Так, Кравчук О. В. вказує на значний вплив цифровізації на інвестиційний потенціал України, зазначаючи, що технології, такі як штучний інтелект, блокчейн та Інтернет речей, не лише оптимізують бізнес-процеси, але й створюють умови для залучення інвесторів, завдяки підвищенню рівня прозорості та довіри [1, с. 23]. Дослідник підкреслює, що впровадження цифрових технологій сприяє інтеграції України у світові економічні процеси, а також забезпечує можливості для створення нових ринків і напрямів діяльності.

У дослідженнях Гончаренко Т. О. детально розглядаються проблеми, з якими стикається Україна у процесі цифровізації, зокрема нерівномірний розвиток цифрової інфраструктури, що ускладнює доступ до Інтернету в окремих регіонах. Дослідник вказує, що недоліки в інфраструктурі є серйозним бар'єром для залучення інвестицій, особливо в регіони з обмеженим доступом до цифрових послуг [2, с. 46].

Захаров І. П. у своєму аналізі акцентує увагу на важливості впровадження електронного урядування для полегшення взаємодії між державою та бізнесом, зокрема, з метою зниження адміністративних витрат і зменшення корупційних ризиків. Автор підкреслює, що цифрові рішення дозволяють знизити витрати та підвищити ефективність державного управління, що позитивно впливає на інвестиційний клімат [3, с. 34].

Мельник Л. Г. досліджує питання державної підтримки цифрових ініціатив, зазначаючи, що для успішної реалізації цифрових проектів потрібна активна участь держави у формуванні сприятливих умов для інвесторів. Автор вважає, що впровадження програм, таких як «Дія», може стати каталізатором для залучення інвестицій у різні сектори економіки [4, с. 112].

Мета статті: оцінка ролі цифровізації у підвищенні інвестиційної привабливості ЄС та України. Серед основних завдань:

1. Проведення порівняльного аналізу стану цифрової інфраструктури в ЄС та Україні.

2. Оцінка впливу цифрових технологій на інвестиційний потенціал.

3. Розробка рекомендацій щодо поліпшення інвестиційного клімату в Україні з урахуванням європейського досвіду.

Виклад основного матеріалу дослідження. Цифровізація в Європейському Союзі. Європейський Союз активно впроваджує стратегії цифровізації, націлені на інтеграцію передових технологій у всі сфери економіки, що значно сприяє підвищенню її глобальної конкурентоспроможності. Важливою складовою цих зусиль стало створення єдиного цифрового ринку, який дозволяє країнам-учасникам забезпечувати свободу пересування цифрових товарів та послуг і таким чином полегшує ділову діяльність на міждержавному рівні. Це також підтримує місцевих підприємців, відкриваючи їм доступ до ширшої клієнтської бази та міжнародних партнерів.

Відповідно до Індексу цифрової економіки та суспільства (DESI), такі країни, як Данія, Нідерланди та Фінляндія, виділяються у впровадженні новітніх технологій, таких як 5G, Інтернет речей (IoT) та штучний інтелект (AI). Це забезпечує високий рівень цифрової інфраструктури, яка є привабливим фактором для інвесторів, оскільки сприяє зниженню витрат і спрощенню процесів. Завдяки цьому ці країни стали передовими у сфері цифровізації, залучаючи великі обсяги іноземного капіталу та забезпечуючи стабільне економічне зростання [5, с. 103].

Особливу увагу в ЄС приділяють розвитку електронного урядування, яке дозволяє державним установам оптимізувати процеси надання послуг громадянам і бізнесу через цифрові платформи. Наприклад, у Данії успішно впроваджена система електронного урядування, що спрощує взаємодію бізнесу з державними структурами, підвищуючи ефективність та прозорість державного

регулювання. Це позитивно впливає на діловий клімат і створює сприятливі умови для іноземних інвесторів, які можуть знизити операційні витрати завдяки спрощеним адміністративним процедурам [6, с. 234].

Розвиток цифрових технологій в Україні. В Україні також спостерігається інтенсивний розвиток цифрових ініціатив, особливо у сфері державного управління. Один з найпомітніших проектів у цьому напрямку – програма «Дія», яка створює доступ до державних послуг онлайн, спрощуючи комунікацію між державою, громадянами та бізнесом. Завдяки такій інновації адміністративні бар'єри знижуються, а прозорість у державному управлінні підвищується, що є важливим кроком для створення довіри до урядових структур і залучення інвесторів [7, с. 112].

Однак, цифровізація в Україні залишається нерівномірною: хоча великі міста мають розвинену інфраструктуру, сільські райони часто позбавлені швидкісного Інтернету та доступу до сучасних цифрових послуг. Це гальмує повний потенціал цифровізації, створюючи бар'єри для інвесторів, які шукають можливості в регіонах з недостатньою цифровою інфраструктурою. Для подолання цих викликів необхідні державні ініціативи, спрямовані на розвиток інфраструктури в малих населених пунктах.

Варто також зазначити, що ІТ-сектор в Україні розвивається з високою динамікою і стає одним із найбільш перспективних напрямів для залучення іноземних інвестицій. Висока кваліфікація українських ІТ-фахівців та конкурентоспроможна вартість їхніх послуг приваблюють міжнародні компанії, що шукають партнерів для аутсорсингових послуг. Крім того, такі сектори, як фінансові та аграрні технології, стають активними полями для інвестицій, сприяючи диверсифікації економіки та створенню нових робочих місць [8, с. 60].

Вплив цифровізації на інвестиційний потенціал. Цифровізація стає важливим фактором, що стимулює інвестиційний потенціал країни, дозволяючи знижувати витрати на ведення бізнесу і підвищувати продуктивність підприємств. Наприклад, автоматизація бізнес-процесів дозволяє підприємствам збільшувати ефективність до 30%, що робить їх привабливими для інвесторів, особливо тих, хто шукає проекти з високою рентабельністю. Завдяки цьому країни, що активно впроваджують цифрові технології, можуть розраховувати на підвищений інтерес зі сторони іноземних інвесторів [9, с. 217].

Крім зниження операційних витрат, цифровізація також сприяє розвитку інноваційних екосистем, де використовуються такі технології, як штучний інтелект, блокчейн і аналіз великих даних. Це відкриває нові можливості для компаній швидко адаптуватися до змін ринку і підвищує інтерес інвесторів до таких галузей, як фінансові технології (фінтех) та аграрні технології (агротех). Цифрове середовище сприяє формуванню стартап-екосистеми, що додає привабливості країнам, де активно розвиваються нові бізнес-моделі та інноваційні підходи [10, с. 310].

Висновки та подальші перспективи. Проведене дослідження висвітлює важливість цифровізації як стратегічного інструменту для підвищення інвестиційної привабливості держави. Аналіз досвіду країн Європейського Союзу свідчить про те, що системне впровадження цифрових технологій не лише стимулює економічне зростання, але й сприяє створенню інноваційних екосистем, підвищенню конкурентоспроможності та залученню значних обсягів іноземних інвестицій. Такі країни, як Данія та Нідерланди, демонструють, що інвестиції в цифрову інфраструктуру та людський капітал приносять довгострокові економічні вигоди, сприяють розвитку високотехнологічних галузей і зміцнюють позиції на глобальному ринку. Україна має значний потенціал для успішної цифрової трансформації, що може стати каталізатором для глибоких економічних та соціальних змін. Впровадження програм на кшталт «Дія» показує готовність держави до інновацій та прагнення покращити взаємодію між урядом, бізнесом і громадянами. Розвиток ІТ-сектору та зростання кількості технологічних стартапів свідчать про наявність талановитих фахівців та підприємницького духу, які можуть стати основою для побудови конкурентоспроможної цифрової економіки.

Однак існують серйозні виклики, які потребують негайного вирішення. Нерівномірний доступ до цифрових технологій, особливо в сільських та віддалених регіонах, створює цифровий розрив, що поглиблює соціально-економічні диспропорції. Відсутність достатнього фінансування, обмеженість ресурсів та недостатня законодавча база стримують розвиток цифрової інфраструктури та впровадження інноваційних рішень.

Для подолання цих викликів та максимального використання потенціалу цифровізації рекомендується:

1. Розробити національну стратегію цифрового розвитку: стратегія повинна включати чіткі цілі, етапи реалізації та механізми контролю, а також передбачати міжсекторальну співпрацю між урядом, бізнесом та науково-освітніми установами.

2. Забезпечити фінансування та інвестиції в цифрову інфраструктуру: створити умови для залучення як державних, так і приватних інвестицій у розвиток інтернет-мереж, дата-центрів та інших компонентів цифрової екосистеми.

3. Підвищити цифрову грамотність населення: реалізувати освітні програми та ініціативи, спрямовані на підвищення рівня цифрових навичок серед усіх вікових груп, що сприятиме більш активному використанню цифрових послуг та технологій.

4. Створити сприятливе правове середовище: розробити та впровадити законодавчі акти, які регулюватимуть питання цифрової економіки, кібербезпеки, захисту персональних даних та електронної комерції, забезпечуючи при цьому баланс між інноваціями та безпекою.

5. Стимулювати розвиток інновацій та наукових досліджень: підтримувати науково-дослідні проекти в галузі цифрових технологій, створювати інноваційні кластери та технологічні парки, що сприятиме комерціалізації наукових розробок та залученню інвестицій.

6. Розширити міжнародну співпрацю: активно брати участь у міжнародних програмах та ініціативах, таких як «Цифрова Європа», що дозволить перейняти передовий досвід, отримати доступ до фінансування та новітніх технологій.

7. Підтримувати розвиток малого та середнього бізнесу в цифровій сфері: запровадити програми підтримки для МСБ, які впроваджують цифрові технології, надаючи їм доступ до фінансування, консалтингових послуг та навчання.

8. Покращити кібербезпеку та захист даних: розробити національні стандарти та протоколи безпеки, інвестувати в системи захисту

інформації, що підвищить довіру користувачів та інвесторів до цифрових послуг.

Цифровізація виступає не лише як інструмент модернізації економіки, але і як фундаментальний чинник соціального розвитку та підвищення якості життя громадян. В умовах глобальної конкуренції країни, які не зможуть адаптуватися до цифрових реалій, ризикують опинитися на периферії світового економічного розвитку. Для України цифрова трансформація є можливістю подолати існуючі структурні проблеми, диверсифікувати економіку та інтегруватися в європейський та світовий економічний простір. Реалізація комплексного підходу до цифровізації сприятиме створенню сприятливого інвестиційного клімату, що в свою чергу забезпечить приплив капіталу, створення нових робочих місць та підвищення рівня добробуту населення. Враховуючи стратегічне значення цифровізації, важливо, щоб держава, бізнес та громадянське суспільство діяли спільно, координуючи зусилля та ресурси для досягнення спільної мети. Тільки через партнерство та активну взаємодію можна забезпечити стійкий та інклюзивний розвиток цифрової економіки, яка відповідатиме потребам сучасного суспільства та викликам майбутнього. Україна має всі передумови для успішної цифрової трансформації: наявність талановитих ІТ-спеціалістів, зростаючий технологічний сектор, стратегічне географічне положення та прагнення до європейської інтеграції. Настав час конвертувати цей потенціал у реальні досягнення, які принесуть користь кожному громадянину та зміцнять позиції країни на міжнародній арені.

Отже, цифровізація повинна стати пріоритетом національної політики, а її впровадження – спільною відповідальністю всіх учасників суспільства. Тільки так Україна зможе повністю реалізувати свій інвестиційний потенціал та забезпечити стаłe економічне зростання в умовах глобальної цифрової економіки.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Кравчук О. В. Цифровізація та її вплив на інвестиційний потенціал України. *Економічний простір*. 2021. № 172. С. 23–28.
2. Гончаренко Т. О. Розвиток цифрових технологій в Україні: проблеми та перспективи. *Вісник економіки*. 2020. № 3. С. 45–52.
3. Захаров І. П. Вплив цифровізації на економічний розвиток та залучення інвестицій. *Економічні дослідження*. 2019. № 6. С. 32–39.
4. Мельник Л. Г. Роль державної підтримки у розвитку цифрової економіки. *Інновації в Україні*. 2021. № 4. С. 110–118.

5. DESI – Індекс цифрової економіки та суспільства (2022) // Європейська комісія.
6. Петрова І.В. Електронне урядування як чинник підвищення інвестиційної привабливості. *Державне управління та економіка*. 2020. № 2. С. 230–240.
7. Дія – цифрова трансформація України: основні здобутки та виклики (2022) // Міністерство цифрової трансформації України.
8. Сидоренко О. П., Бойко М. М. Український ІТ-сектор як рушійна сила економіки. *Науковий вісник*. 2021. № 5. С. 58–65.
9. Коваленко Н. О. Нерівномірність розвитку цифрової інфраструктури в Україні. *Економіка регіонів*. 2022. № 3. С. 119–125.
10. Гребешкова Л., Лопато К. Автоматизація бізнес-процесів: підвищення ефективності в умовах цифрової економіки. *Економічний аналіз*. 2021. № 7. С. 215–221.
11. Янченко І. А., Аксьоненко О. Б. Використання штучного інтелекту в аграрному секторі України. *Аграрна економіка*. 2021. № 2. С. 308–315.
12. Шевченко А. І. Розвиток цифрових стартапів в Україні: перспективи та виклики. *Підприємництво в Україні*. 2022. № 1. С. 132–140.

REFERENCES:

1. Kravchuk, O. V. (2021). Digitalization and its impact on Ukraine's investment potential. *Economic Space*, (172), 23–28.
2. Honcharenko, T. O. (2020). Development of digital technologies in Ukraine: Problems and prospects. *Bulletin of Economics*, (3), 45–52.
3. Zakharov, I. P. (2019). The impact of digitalization on economic development and attracting investments. *Economic Research*, (6), 32–39.
4. Melnyk, L. H. (2021). The role of state support in the development of the digital economy. *Innovations in Ukraine*, (4), 110–118.
5. Digital Economy and Society Index (DESI) (2022). European Commission.
6. Petrova, I. V. (2020). E-government as a factor of increasing investment attractiveness. *Public Administration and Economy*, (2), 230–240.
7. Diia – Ukraine's Digital Transformation: Key Achievements and Challenges (2022). Ministry of Digital Transformation of Ukraine.
8. Sydorenko, O. P., & Boiko, M. M. (2021). Ukrainian IT sector as a driving force of the economy. *Scientific Bulletin*, (5), 58–65.
9. Kovalenko, N. O. (2022). Uneven development of digital infrastructure in Ukraine. *Regional Economics*, (3), 119–125.
10. Hrebeshkova, L., & Lopato, K. (2021). Business process automation: Increasing efficiency in the digital economy. *Economic Analysis*, (7), 215–221.
11. Yanchenko, I. A., & Aksyonenko, O. B. (2021). Application of artificial intelligence in Ukraine's agricultural sector. *Agricultural Economics*, (2), 308–315.
12. Shevchenko, A. I. (2022). Development of digital startups in Ukraine: Prospects and challenges. *Entrepreneurship in Ukraine*, (1), 132–140.